

Մաքիմարու եւ Գեոյ (Կապուտ) առ-ըը, որոնք անցնում են համանուն գեղերի հանդերի միջից, ուսուցում են հանդերն ու բաժանում-ները: Այս վտակները բղխում են Նալթեօ-քեան եւ Օղեղ-Ողեկ լ-րից: Ապա ընդու-նում է նոյնպէս ձախից Մեծ-օղիկ կամ Ողեկ առուակը, որ բղխում է Նալթեօկան լ-րի հիւսիսային փեշերից, անցնում է Ծէգի-ձորից եւ գեղից. հարաւից-հիւսիս ուղ-ղուած, թեքուում է արեւելք, անցնելով Բերդից, Մեծ-Բաղչայից, Պատրոնից (Էշ-

խայի, միւսը հիւսիսում՝ արեւելեան Քսիսայի մուտքը: Ինչպէս նկատելի է, Թորգումի արեւելեան եւ արեւմտեան այս կրկնակի Քսիսաները հին ժամանակներում մեծ մրցում են ունեցել, որոնք տքնել են իրար գերազանցել: Չախակող-մեան Քսիսան երկրորդական գիրք է գրաւել, աջակող-մեանը բարձր հռչակ, որին մինչեւ այսօր Քիչ ոստան են անուանում բնիկները: Այս Քիչը աւելի անտառների խորն է, անտառապատ, պողոտայով միացած է Քսիսա դռանը, սրբազան քաղաք եւ ապաստարանի անուն է թողել: Մե-ծամեծ աւերակներ ունի, որոնք հին անցեալն են մատ-նանշում: Այս երկու-Քսիսաների մէջ է Աբերնեսի գուռը, Աբերնես աւան, մացրան, եայլան, ախոռները եւ գո-մերը, որոնք ցոյց են աւելի Աբերնեսի եւ Քիչի մէջ եղած մրցումը: Սրանց մօտ են Ընդողքի բերդը, աւանը, Իսոսի բերդն ու գեղը, Մելիտիսը եւ բազմաթիւ ուրիշ մեծա-մեծ աւանների ոստանների աւերակները, գերեզմանատները, դուռները, որոնք մարդուն ակամայ հետաքրքրում են, թա-փանցել այդ հին անցեալի դարեւոր խորհրդաւոր շինուած-քների եւ թումբերի տակ, որոնելու, գտնելու նրանց գաղտ-նիքը: Թորգումի այս կենդրոնական անմատչելի անտառ-ները, ձորերն ու Քաղգատի լեռները կազմում են Գաւառի սիրտը, որի պեղումները գիտական աշխարհի առաջ պիտի բաց անէ ճորտի Աւազանի Քիչի հետքերը: